

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 73/2024

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Β' ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίαση της 4^{ης} Ιουνίου 2024

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Πρόεδρος: Δήμητρα Κεφάλαι, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Αλέξανδρος Ροϊλός, Αγγελική Καστανά, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννης Αλεξανδράκης, Νικόλαος Πατηνιώτης, Φωτεινή Δεδούση, Παναγιώτης Πανάγος, Κωνσταντίνα Νασοπούλου, Χρήστος Κοραντζάνης, Παντελήμων Παπαδάκης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Χουρμούζη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθμό πρωτοκόλλου ΔΕΕΦ Β 147305 ΕΞ 2024 ΕΜΠ/16-4-2024 έγγραφο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), Γενική Διεύθυνση Φορολογίας της ΑΑΔΕ, Διεύθυνση Εφαρμογής Εμμεσης Φορολογίας/Τμήμα Β' Τελών και Ειδικών Φορολογιών.

Περίληψη ερωτήματος:

Ερωτάται:

ι) αν ο συμβιβασμός μεταξύ της εταιρείας F. A και του Ελληνικού Δημοσίου, της καταβαλλομένης αποζημίωσης, ποσού ύψους 5.473.649.52€, περί του οποίου εκδόθηκε το με αριθμό 444/2023 πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, υπάγεται σε αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% (πλέον 20% εισφοράς υπέρ ΟΓΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1.δ' του άρθρου 13 του Κώδικα Χαρτοσήμου ή θεωρείται ότι συνολομολογήθηκε κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης και επομένως απαλλάσσεται του τέλους χαρτοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3049/2002;

ii) αν ο συμβιβασμός μεταξύ της εταιρείας F. B, και του Ελληνικού Δημοσίου της καταβαλλομένης αποζημίωσης, ποσού ύψους 10.194.427,30€ περί του οποίου εκδόθηκε το με αριθμό 445/2023 πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, υπάγεται σε αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% (πλέον 20% εισφοράς υπέρ ΟΓΑ), σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1.δ' του άρθρου 13 του Κώδικα Χαρτοσήμου ή θεωρείται ότι συνολογώθηκε κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης και επομένως απαλλάσσεται του τέλους χαρτοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3049/2002;

Στο παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) (Β' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Κατά τη συζήτηση ενώπιον του Β' Τμήματος, ο Νομικός Σύμβουλος του Κράτους Νικόλαος Πατηνιώτης, αφού έλαβε τον λόγο έθεσε προκριματικό ζήτημα ως προς το αν οι συμβιβασμοί αποζημίωσης που καταρτίστηκαν μεταξύ των εταιρειών F. A και F. B αφενός και του Ελληνικού Δημοσίου αφετέρου θεωρείται ότι συνολογώθηκαν κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης και επομένως απαλλάσσονται του τέλους χαρτοσήμου είναι αρμοδιότητας του Α' Τμήματος του ΝΣΚ και συνεπώς αναρμοδίως επιλαμβάνεται το Β' Τμήμα του ΝΣΚ. Τούτο διότι οι συμβιβασμοί αυτοί καταρτίστηκαν δυνάμει των 444/2023 και 445/2023 Πρακτικών του Α' Τμήματος του ΝΣΚ, νομίμως εγκριθέντων, το οποίο και παραμένει αρμόδιο να διατυπώσει τη σχετική κρίση, η οποία και συνεπάγεται την τελική διαμόρφωση της αποζημίωσης.

Μετά από συζήτηση των μελών του, το Β' Τμήμα αποφάσισε κατά την πλειοψηφία των παρισταμένων μελών του (Δήμητρας Κεφάλια, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ., Αλέξανδου Ροϊλού, Αγγελικής Καστανά, Ιουλίας Σφυρή, Ιωάννη Αλεξανδράκη, Φωτεινής Δεδούση, Παναγιώτη Πανάγου, Κωνσταντίνας Νασοπούλου, Χρήστου Κοραντζάνη, Παντελεήμονα Παπαδάκη, Νομικών Συμβούλων του Κράτους), ότι είναι αρμόδιο για την εξέταση του ερωτήματος.

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Μεταξύ της F. A και του Ελληνικού Δημοσίου έχει συναφθεί η από 14/12/2015 Σύμβαση Παραχώρησης για την Αναβάθμιση, Συντήρηση, Διαχείριση και Λειτουργία των περιφερειακών αεροδρομίων Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδος και Ιονίου και μεταξύ της F. B και του Ελληνικού Δημοσίου έχει συναφθεί η από 14/12/2015 Σύμβαση Παραχώρησης για την Αναβάθμιση, Συντήρηση, Διαχείριση και Λειτουργία των περιφερειακών αεροδρομίων Αιγαίου. Οι πιο άνω Συμβάσεις κυρώθηκαν με τα άρθρα 215 και 216 του ν. 4389/2016 (Α'94), αντίστοιχα.

2. Οι ως άνω Εταιρείες Προσέφυγαν στις 07.08.2017 ενώπιον της Επιτροπής Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών (ΕΕΤΔ) και ζήτησαν:

i) Η F. A. (α) να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να της καταβάλει αποζημίωση βάσει του άρθρου 6.4. των Συμβάσεων Παραχώρησης, ύψους 19.565.617,46 ευρώ, για ζημίες που ισχυρίστηκε ότι είχαν επέλθει στις Περιοχές Παραχώρησης και στα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία, εξαιτίας της πλημμελούς συντήρησης αυτών από το Ελληνικό Δημόσιο, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την ημερομηνία του Διαγωνισμού Παραχώρησης (10.10.2014) μέχρι την ημερομηνία Έναρξης της Περιόδου Παραχώρησης (11.04.2017), και (β) να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να της καταβάλει αποζημίωση ύψους 282.253,69 ευρώ, το οποίο αφορούσε το προκύπτον από προσκομισθέντα τιμολόγια ποσό επισκευής και αντικατάστασης μη λειτουργικών ή ελλειπόντων κινητών περιουσιακών στοιχείων.

ii) Η F. B. (α) να αναγνωρισθεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να της καταβάλει αποζημίωση βάσει του άρθρου 6.4. των Συμβάσεων Παραχώρησης ύψους 42.461.605,98 ευρώ, για ζημίες οι οποίες όπως ισχυρίζεται είχαν επέλθει στις Περιοχές Παραχώρησης και στα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία, εξαιτίας της πλημμελούς συντήρησης αυτών από το Ελληνικό Δημόσιο, κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την ημερομηνία του Διαγωνισμού Παραχώρησης (10.10.2014) μέχρι την ημερομηνία Έναρξης της Περιόδου Παραχώρησης (11.04.2017) και (β) να υποχρεωθεί το Ελληνικό Δημόσιο να της καταβάλει αποζημίωση ύψους 270.228,25 ευρώ, το οποίο αφορούσε το προκύπτον από προσκομισθέντα τιμολόγια ποσό επισκευής και αντικατάστασης μη λειτουργικών ή ελλειπόντων κινητών περιουσιακών στοιχείων.

3. Κατά του από 13.12.2017 Πορίσματος της Επιτροπής Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών (εφεξής ΕΕΤΔ) που συνεκδίκασε τις ανωτέρω προσφυγές, ασκήθηκαν

ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC οι από 10.01.2018 προσφυγές στη διαιτησία του Ελληνικού Δημοσίου κατά των Εταιρειών, οι οποίες συνεκδικάσθηκαν, και επί των οποίων εκδόθηκε η από 10.07.2019 {ICC 23360/AYZ (c-23361/AYZ)} οριστική διαιτητική απόφαση, με την οποία, μεταξύ άλλων, το διαιτητικό δικαστήριο αναγνώρισε ότι οι ζημίες, για τις οποίες θα έπρεπε να καταβληθεί αποζημίωση από το Ελληνικό Δημόσιο, ανέρχονταν στο συνολικό ποσό των 7.424.492,28 ευρώ για την εταιρεία Α, και 19.334.526,89 ευρώ για την εταιρεία Β. Την 27.12.2022 οι Εταιρείες κατέθεσαν νέες προσφυγές ενώπιον της ΕΕΤΔ, διά των οποίων επικαλέστηκαν ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν τους είχε καταβάλει το συνολικό ποσό των 9.021.624,80 ευρώ για την F. Α, και το συνολικό ποσό των 16.072.075,77 ευρώ για την F. Β, που όφειλε για την ανωτέρω αιτία, παρά το γεγονός ότι προσκόμισαν τα απαραίτητα τιμολόγια. Επ' αυτών, εκδόθηκε το από 27.04.2023 πόρισμα της ΕΕΤΔ, διά του οποίου, μεταξύ άλλων, η Επιτροπή επέβαλε στο Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στην Fraport Α το ποσό των 7.819.563,59 ευρώ και στην Fraport Β το ποσό των 14.563.467,56 ευρώ, νομιμοτόκως από την 28.12.2022 καθώς και το ήμισυ των εξόδων της σχετικής διαδικασίας (139.965,54 ευρώ για κάθε εταιρεία). Κατά του ανωτέρω Πορίσματος, ασκήθηκαν ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC) αντίθετες αιτήσεις προσφυγής στη διαιτησία, από το Ελληνικό Δημόσιο και τις Εταιρείες.

4. Με το με αριθμό 444/2023 Πρακτικό, το οποίο εγκρίθηκε από τους συναρμόδιους Υπουργούς, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, γνωμοδότησε τα ακόλουθα:

α) Να γίνει μερικά δεκτή η από 04.05.2023 εξώδικη αίτηση της F. Α, για τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς της με το Ελληνικό Δημόσιο, επί της οποίας διαφοράς εκκρεμούν ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC οι σχετικές διαιτητικές δίκες με αριθμούς 27830/ELU και 27834/ELU.

β) Να παραιτηθεί το Ελληνικό Δημόσιο από την από 26.05.2023 αίτηση προσφυγής στη διαιτησία κατά της αιτούσας εταιρείας ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC (27830/ELU).

γ) Το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στην F. Α, ως αποζημίωση, το συνολικό ποσό των 5.473.649.52€ ατόκως. Ειδικότερα, το ποσό αυτό θα εξοφληθεί εξ ολοκλήρου με συμψηφισμό στις 30.11.2024 με την ισόποση απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της Fraport Α, δηλαδή με συμψηφισμό μέρους της οφειλής της FraportΑ από

την «ετήσια αποζημίωση» έτους 2024, η οποία πηγάζει από την από 12.05.2022 Σύμβαση Παροχής Υπηρεσιών Διάσωσης και Πυρόσβεσης μεταξύ της Frarport A και του Ελληνικού Δημοσίου (Πυροσβεστικού Σώματος).

5. Με το με αριθμό 445/2023 Πρακτικό, το οποίο εγκρίθηκε από τους συναρμόδιους Υπουργούς, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, γνωμοδότησε τα ακόλουθα:

α. Να γίνει μερικά δεκτή η από 04.05.2023 εξώδικη αίτηση της F. B, για τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς της με το Ελληνικό Δημόσιο, επί της οποίας διαφοράς εκκρεμούν ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC οι σχετικές διαιτητικές δίκες με αριθμούς 27831/ELU και 27835/ELU.

β. Να παραιτηθεί το Ελληνικό Δημόσιο από την από 26.05.2023 αίτηση προσφυγής στη διαιτησία κατά της αιτούσας εταιρείας ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC (27831/ELU).

γ. Το Ελληνικό Δημόσιο να καταβάλει στην F. B, ως αποζημίωση, το συνολικό ποσό των 10.194.427,30€ ατόκως, σε δύο δόσεις, ως εξής:

α) Με καταβολή ποσού 3.140.674.30 ευρώ την 29.12.2023 και β) με συμψηφισμό την 30.11.2024 του υπολειπόμενου ποσού, ύψους 7.053.753 ευρώ, με την ισόποση απαίτηση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της αιτούσας από την ετήσια αποζημίωση έτους 2024, που πηγάζει από την από 12.05.2022 Σύμβαση Πυρόσβεσης B.

6. Κατόπιν των με αριθμούς 444/2023 και 445/2023 Πρακτικών του ΝΣΚ, και σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτά, οι Εταιρείες: α) εξωτέρικευσαν με την από 20.10.2023 ηλεκτρονική επιστολή τους προς το ΝΣΚ τη βούλησή της προς αποδοχή των ως παραπάνω Πρακτικών ΝΣΚ, κατόπιν σχετικής έγκρισης των Διοικητικών τους Συμβουλίων και β) παραιτήθηκαν από κοινού με το Ελληνικό Δημόσιο στις 26.10.2023, από τις από 29.05.2023 αιτήσεις προσφυγής τους στη Διαιτησία ενώπιον του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστηρίου του ICC.

7. Κατόπιν των ανωτέρω, ανέκυψε προβληματισμός στην ερωτώσα υπηρεσία, αν οι μετά τα με αριθμούς 444/2023 και 445/2023 Πρακτικά του ΝΣΚ συμβιβασμοί μεταξύ των συμβαλλομένων μερών υπάγονται σε τέλος χαρτοσήμου, ως ανεξάρτητες πράξεις που γίνονται προς εξόφληση προηγούμενης οφειλής, ή αν απαλλάσσονται κατ'έφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002 .

8. Κατά την άποψη της υπηρεσίας δεν προκύπτει, ότι ο τελικός προσδιορισμός του

ύψους αυτών των αποζημιώσεων που προέκυψαν κατόπιν συμβιβασμού, σε συνέχεια των υπ' αριθ. 444/2023 και 445/2023 Πρακτικών του ΝΣΚ, καθώς και η καταβολή τους εν μέρει με συμψηφισμό ανταπαιτήσεων του Δημοσίου από τις Συμβάσεις Πυρόσβεσης, συνομολογήθηκαν κατ' εφαρμογή ρητής διάταξης των οικείων Συμβάσεων Παραχώρησης και αποτελούν συμβάσεις «σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης», ώστε να υπάγονται στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 παρ.1 ν. 3049/2002 και να εφαρμόζονται οι απαλλακτικές διατάξεις του άρθρου 10 του ίδιου νόμου.

9. Με το με αριθμό πρωτοκόλλου 124546ΕΜΠ/27.2.2024 έγγραφό τους, οι ανώνυμες εταιρείες «F. Α Ανώνυμη Εταιρεία» και «F. Β Ανώνυμη Εταιρεία» προς την ΑΑΔΕ, κατ' επίκληση των άρθρων 3.1, 4.5.1 και 5.2.1(δ) και 6.4. των Συμβάσεων Παραχώρησης και της 197/2017 γνωμοδότησης της Ολομελείας του ΝΣΚ και της 172/2005 γνωμοδότησης του ΝΣΚ, ζητούν από τη φορολογική αρχή να «επιβεβαιώσει» ότι «οι αποζημιώσεις καθαυτές, όσο και ο τελικός προσδιορισμός του ύψους τους συμβιβαστικά, αλλά και η καταβολή τους εν μέρει διά συμψηφισμού ανταπαιτήσεων του Δημοσίου από τις Συμβάσεις Πυρόσβεσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα υπ' αριθ. 444/2023 και 445/2023 Πρακτικά ΝΣΚ, συνομολογήθηκαν κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 10 παρ. 1 του ν. 3049/2002 και επομένως απαλλάσσονται των τελών χαρτοσήμου».

10. Κατόπιν των ανωτέρω υποβλήθηκε το υπό εξέταση ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

11. Στα άρθρα 1, 2, 12, 13, 14, 15 και 37 του π.δ/τος 28/29 Ιουλίου 1931 «Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου» (Κ.Ν.Τ.Χ), Α' 239, με το οποίο κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο νόμου οι διατάξεις του νόμου 4755 της 13 Μαΐου 1930 «Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου» και του νόμου 5164 της 17 Ιουλίου 1931 «περί τροποποίησης του νόμου 4755 περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου» όπως ισχύει, ορίζεται ότι:

Άρθρο 1: «1. Φόρος υπό το όνομα τέλος χαρτοσήμου επιβάλλεται κατά τα εν τω παρόντι νόμω οριζόμενα επί των αυτώ καθοριζομένων εγγράφων».

Άρθρο 2:1. «Τα τέλη χαρτοσήμου διακρίνονται εις αναλογικά και εις πάγια. Ως αναλογικά τέλη κατά τον παρόντα νόμον νοούνται τα υπολογιζόμενα εις ποσοστόν επί της τοις σηματούμενοις εγγράφοις εκφραζομένης χρηματικής αξίας. 2. Εξαιρούνται

του τέλους χαρτοσήμου το Δημόσιον, οι Δήμοι και αι Κοινότητες. 3. ...»

Άρθρο 12: «1. Επί των συμβολαίων και των εγγράφων, των κατονομαζομένων εν τω επομένω άρθρ. 13, το τέλος ορίζεται εις 3% της εν αυτοίς διαλαμβανομένης αξίας εις δραχμάς».

Άρθρο 13: «Εις το κατά την παρ. 1 του προηγουμένου άρθρ. 12 τέλος υπόκεινται 1.α. Πάσα σύμβασις, οιοιδήποτε αντικειμένου, συναπτομένη είτε απ' ευθείας, είτε διά δημοσίου συναγωνισμού ή πάσα εξόφλησις συμβάσεως ή σχετική πρόσ την σύμβασιν απόδειξις, εφ' όσον καταρτίζονται εγγράφως και δη είτε διά δημοσίου, είτε δι' ιδιωτικού καθ' οιονδήποτε τύπον συντεταγμένου εγγράφου. Εξαιρούνται: α...».

Άρθρο 14: «1. Επί των εμπορικών και λοιπών εγγράφων και πράξεων, των κατονομαζομένων εν τω επομένω άρθρ. 15, το τέλος ορίζεται εις (1%) "2%" της εν αυτοίς διαλαμβανομένης αξίας εις δραχμές»

Άρθρον 15: «Εις το κατά την παράγρ. 1 του προηγουμένου άρθρ. 14 τέλος υπόκεινται: 1.α. Πάσα σύμβασις, οιοιδήποτε αντικειμένου, συναπτομένη είτε απ' ευθείας, είτε διά δημοσίου συναγωνισμού μεταξύ εμπόρων, μεταξύ εμπόρου και εμπορικής εταιρίας πάσης φύσεως, μεταξύ εμπορικών εταιριών πάσης φύσεως, αφορώσα αποκλειστικώς εις την ασκουμένην υπ' αυτών εμπορίαν και μεταξύ τρίτου εν γένει και ανωνύμου εταιρίας ή πάσα εξόφλησις συμβάσεως ή σχετική προς την σύμβασιν απόδειξις, εφ' όσον καταρτίζονται εγγράφως και δη είτε δια δημοσίου είτε δι' ιδιωτικού καθ' οιονδήποτε τύπον συντεταγμένου εγγράφου...».

Άρθρο 37: «1. Επί συμβολαίων εν οίς συμβάλλεται το δημόσιον, οι δήμοι και αι κοινότητες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή άλλα πρόσωπα απαλλασσόμενα τελών χαρτοσήμου, το τέλος καταβάλλει το έτερον συμβαλλόμενον μέρος, ωσαύτως δε και επί των προς το δημόσιον, τον δήμον ή την κοινότητα ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή άλλα πρόσωπα απαλλασσόμενα τελών χαρτοσήμου, εξοφλητικών αποδείξεων και επί λογαριασμών υποκειμένων εις τέλος, τούτο καταβάλλεται υπό του ετέρου μέρους».

12. Στο άρθρο όγδοο του β.δ. 6/7.6.1951 (Α' 168) «Περί τροποποιήσεως του Κώδικος των Νόμων περί τελών χαρτοσήμου» ορίζεται:

Άρθρον όγδοον: «1. Επί συμβιβασμών μετά του Δημοσίου, των Δήμων ή Κοινοτήτων, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των Ιερών Ναών, των Ιερών Μονών, των θρησκευτικών, εθνωφελών, κοινωφελών, φιλανθρωπικών, εκπαιδευτικών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων ή οργανισμών, των ημεδαπών

Τραπεζών και των εν Ελλάδι εργαζομένων αλλοδαπών Τραπεζών, το τέλος χαρτοσήμου υπολογίζεται επί του ποσού του καταβαλλομένου εις τον συμβιβαστικώς ικανοποιούμενον ή επί της αξίας του εις αυτόν αναγνωριζομένου και μεταβιβαζομένου δικαιώματος.»

13 . Με το άρθρο 871 Α.Κ. ορίζεται ότι: « Με τη σύμβαση του συμβιβασμού οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μια φιλονικία τους ή μία αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση. Με αβέβαιη σχέση εξομοιώνεται και η επισφαλής απαίτηση.»

14. Με το άρθρο 10 παρ.1 ν.3049/2002 (Α΄ 212 - Αποκρατικοποίηση επιχειρήσεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις), υπό τον τίτλο «Φορολογικά και άλλα θέματα» ορίζεται ότι: « 1. Οι συμβάσεις και πράξεις που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης σύμφωνα με το νόμο αυτόν, περιλαμβανομένης και της πράξης ή της σύμβασης συγχώνευσης ή της διάσπασης ή της κατάργησης ή διάλυσης επιχειρήσεων, και οι σχετιζόμενες με αυτές μεταβιβάσεις ακινήτων, κινητών, μετοχών ή πάσης φύσεως δικαιωμάτων, εισφορές περιουσιακών στοιχείων, κινητών ή ακινήτων ή επιχειρηματικών κλάδων ή τμημάτων, μεταγραφές και πάσης φύσεως συμβάσεις και πράξεις προς πραγμάτωσή τους, περιλαμβανομένης της συστάσεως και εγγραφής υποθήκης, της εγγραφής προσημειώσεως υποθήκης και της συστάσεως ενεχύρου, απαλλάσσονται από οποιοδήποτε φόρο, περιλαμβανομένου και του φόρου εισοδήματος λόγω υπεραξίας, τέλος, τέλος χαρτοσήμου, εισφορά, δικαίωμα ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2859/2000 και του ν. 1676/1986.»

15. Με το άρθρο 1 του ν. 3986 /2011 (Α΄ 152 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015) ορίζεται ότι: «Συνιστάται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (Ταμείο). Το Ταμείο έχει αποκλειστικό σκοπό την Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, καθώς και περιουσιακών στοιχείων Ν.Π.Δ.Δ. ή των δημοσίων επιχειρήσεων των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των εσόδων....

2. Το προϊόν αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του

δημοσίου χρέους της χώρας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 17 του επόμενου άρθρου..»

16. Με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 11 του ν. 3986/2011 ορίζεται, μεταξύ άλλων ότι: «...Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στο Ταμείο, σύμφωνα με την παράγραφο 5, καθώς και η μεταγραφή της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου που προβλέπεται στην παράγραφο 6, απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά, αμοιβή ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, συμπεριλαμβανομένου του φόρου εισοδήματος για το κάθε μορφής εισόδημα που προκύπτει από τη δραστηριότητα του Ταμείου, του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, του φόρου έναρξης δραστηριότητας, τέλους, εισφοράς ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε Ν.Π.Δ.Δ., Ασφαλιστικών Οργανισμών ή τρίτων, δικαιωμάτων συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και αμοιβών ή ανταποδοτικών τελών υποθηκοφυλάκων και πάσης φύσης ανταποδοτικών τελών.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και των παραγράφων 1 και 3 έως και 6 του άρθρου 10 του ν. 3049/2002 (Α` 212) εφαρμόζονται και για τις δικαιοπραξίες που καταρτίζονται σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου¹.»

17. Τέλος με το άρθρο 5 του ν. 3986/2011 ορίζεται μεταξύ άλλων ότι: «1. Η αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου διενεργείται με κάθε πρόσφορο τρόπο και κατά προτίμηση, με: α) ...β) ... γ) ... δ) ...ε) Παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσης τους... 2...γ. Το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να συνυπογράψει μαζί με το ΤΑΙΠΕΔ, συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης υποδομών, ως προς τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που αναλαμβάνει το ίδιο σύμφωνα με προβλεπόμενα στην οικεία σύμβαση»

18. Κατά την ταυτόσημη διατύπωση των κάτωθι αναφερομένων άρθρων των Συμβάσεων Παραχώρησης ορίζεται:

3.1 Ορισμοί

«Ως Ημερομηνία Διαγωνισμού Παραχώρησης νοείται η ημερομηνία υποβολής Προσφοράς.»

«Ως Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος νοείται η ημερομηνία υπογραφής της παρούσας σύμβασης.»

«Ως Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης νοείται η ημερομηνία που παρατίθεται στο άρθρο 6.2.2.»

¹ Το εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 7 ν. 4038/2012.

«Ως Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία νοούνται τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο Κινητών Περιουσιακών Στοιχείων, όπως επικαιροποιείται από την Κατάσταση Απογραφής που καταρτίζει ο Παραχωρησιούχος σύμφωνα με το Άρθρο 4.11 (Κατάσταση Απογραφής).

«Ως Περίοδος Παραχώρησης νοείται η περίοδος που άρχεται από την Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης και λήγει, ...,μετά από 40 έτη...»

« Ως Περιοχές Παραχώρησης νοούνται οι εκτάσεις και τα κτίρια που διατίθενται στον Παραχωρησιούχο σε κάθε Περιφερειακό Αεροδρόμιο, όπως ειδικότερα καθορίζονται στο Παράρτημα 3 (Σχέδια Περιοχών Παραχώρησης) της παρούσας Σύμβασης, και θα περιλαμβάνουν την περιοχή που υπόκειται σε πιστοποίηση αεροδρομίου και σε εποπτεία από την ΥΠΑ αφού χορηγηθεί Πιστοποιητικό Αεροδρομίου για τη λειτουργία του εν λόγω Περιφερειακού Αεροδρομίου.»

6. Επικύρωση της παρούσας Σύμβασης δια Νόμου- Εναρξη Παραχώρησης- Αποζημιώσεις – Περίοδος Παραχώρησης

6.2 Εναρξη Παραχώρησης

6.2.1 Η Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης υπόκειται στην πλήρωση των ακόλουθων αιρέσεων πριν από την εκπνοή της Προθεσμίας Έναρξης Παραχώρησης:

(α) (i)...(v) Θα παραδοθούν από το Δημόσιο στον Παραχωρησιούχο οι Περιοχές Παραχώρησης σύμφωνα με το Άρθρο 14.1 (Παράδοση των Περιοχών Παραχώρησης), υπό τον όρο της προηγούμενης πλήρωσης από τον Παραχωρησιούχο των Προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 6.2,1 (β) (ii), (iii), (iv), (vi), (vii), (x), (xi), (xii), (xiii), (xiv) και (xv).

(β) (i)...(x) Ο Παραχωρησιούχος θα καταβάλει στον Παραχωρητή την Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, με την επιφύλαξη του άρθρου 43.1.1 καθώς και της υπογραφής και της οριστικοποίησης της αναφερόμενης στο σχετικό άρθρο εκχώρησης...(xix)...με την επιφύλαξη τυχόν παρατάσεων που μπορεί να συμφωνηθούν εγγράφως μεταξύ των Μερών πριν την εκπνοή κάθε προτεινόμενης προθεσμίας.

6.2.2 Η ημερομηνία κατά την οποία τα Μέρη διαπιστώνουν και επιβεβαιώνουν εγγράφως, σύμφωνα με τη μορφή που συνομολογείται στο Μέρος 2 του Παραρτήματος 4 (Εγγραφα Ολοκλήρωσης/ Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης) ότι καθένας από τους παραπάνω όρους έχει εκπληρωθεί, θα συνιστά την Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης.

6.2.4 Εάν: (α) το Δημόσιο δεν έχει εκπληρώσει τους όρους που παρατίθενται στο Άρθρο 6.2.1 (α), εντός της προθεσμίας που ορίζεται σε αυτό ή (β) Ο παραχωρησιούχος δεν έχει εκπληρώσει τους όρους που παρατίθενται στο Άρθρο 6.2.1 (β), εντός της προθεσμίας που ορίζεται σε αυτό, με την επιφύλαξη, σε κάθε περίπτωση, των παρατάσεων που μπορεί να συμφωνηθούν μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών, τότε η παρούσα Σύμβαση θα καταγγελθεί δυνάμει του νόμου και θα παύσει να είναι δεσμευτική...

«6.4 Αποζημιώσεις για Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία

6.4.1 Εάν προκύψει ζημία σε οποιοδήποτε από τα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία ή στις Περιοχές Παραχώρησης, η οποία επέρχεται μετά την Ημερομηνία Διαγωνισμού Παραχώρησης και απαιτεί αποκατάσταση και, σε σχέση με αυτή την αποκατάσταση, ο Παραχωρησιούχος έχει προσκομίσει τιμολόγια για ποσά καταβληθέντα από τον Παραχωρησιούχο άνω του ενός εκατομμυρίου Ευρώ (€1.000.000) συγκεντρωτικά για όλα τα Περιφερειακά Αεροδρόμια, τότε το Δημόσιο θα αποζημιώσει τον Παραχωρησιούχο για το συνολικό κόστος αυτής της αποκατάστασης όπως αποδεικνύεται από τα τιμολόγια. Εάν υπάρξει διαφωνία όσον αφορά την επέλευση ή/και την ποσοτικοποίηση οποιοσδήποτε ζημίας, ο Παραχωρησιούχος θα φέρει το βάρος της απόδειξης. Τα Μέρη μπορούν, εφόσον αδυνατούν να καταλήξουν σε συμφωνία, να παραπέμψουν το ζήτημα στην Επιτροπή Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών σύμφωνα με τη Διαδικασία Επίλυσης Τεχνικών Διαφορών.

6.4.2 Εάν περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Κινητών Περιουσιακών Στοιχείων δεν περιλαμβάνονται στο Επικαιροποιημένο Μητρώο Κινητών Περιουσιακών Στοιχείων ή περιλαμβάνονται στο Επικαιροποιημένο Μητρώο Κινητών Περιουσιακών Στοιχείων αλλά δεν είναι σε λειτουργική κατάσταση ή έχουν υποστεί σοβαρές φθορές, σε κάθε περίπτωση για λόγους που δεν δικαιολογούνται από τη συνήθη λειτουργική χρήση, τότε το Δημόσιο θα αποζημιώσει τον Παραχωρησιούχο για κάθε δαπάνη που θα υποστεί για την αντικατάσταση αυτών των περιουσιακών στοιχείων (χωρίς διπλή καταμέτρηση με το Άρθρο 6.4.1), εφόσον ο Παραχωρησιούχος υποβάλλει στο Δημόσιο τα αντίστοιχα τιμολόγια που υποδεικνύουν αυτές τις δαπάνες για ποσά που έχει καταβάλει ο Παραχωρησιούχος.

6.4.3 Ο Παραχωρησιούχος οφείλει να γνωστοποιεί στο Δημόσιο κάθε απαίτηση που μπορεί να έχει σύμφωνα με τα Άρθρα 6.4.1 και 6.4.2 μαζί με τις σχετικές εκτιμήσεις του ποσού της ζημίας και της αξίας τυχόν περιουσιακών στοιχείων που δεν

υπάρχουν ή ελλείπουν εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παράδοση κάθε Περιοχής Παραχώρησης σύμφωνα με το Άρθρο 14 (Περιοχές Παραχώρησης).»

6.5 Περίοδος Παραχώρησης

6.5.1 Η Περίοδος Παραχώρησης ξεκινά κατά την ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης, και, με την επιφύλαξη...

14.1 Παράδοση των Περιοχών Παραχώρησης

14.1.1...το Δημόσιο θα παραδίδει στον Παραχωρησιούχο, με τον τρόπο και κατά τον χρόνο που ορίζονται στο παρόν Άρθρο, την Ακώλυτη χρήση των Περιοχών Παραχώρησης και τα σχετικά Δικαιώματα διέλευσης από και προς αυτές...

14.1.2 Οι υποχρεώσεις του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 14.1.1 θα υπόκεινται σε συμμόρφωση με το άρθρο 6.2.1 (β)....

43. Φορολογικά Ζητήματα

43.1.1 « Οι πληρωμές στον Παραχωρητή δυνάμει του Άρθρου 29.1 (Αμοιβή Παραχώρησης) ... αποτελούν εισόδημα για τον Παραχωρητή και για το Δημόσιο αντίστοιχα, το οποίο υπόκειται σε ΦΠΑ, ενώ αποτελούν , δαπάνη λειτουργίας για τον Παραχωρησιούχο. Προς αποφυγή αμφιβολιών, η Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης δεν αποτελεί δαπάνη λειτουργίας του Παραχωρησιούχου. Η καταβολή μέρους της Προκαταβολής Αμοιβής Παραχώρησής που πρέπει να πληρωθεί από τον Παραχωρησιούχο δυνάμει του Άρθρου 29.1 (Αμοιβή Παραχώρησης) κατά την Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης ή πριν από αυτή και η οποία ισοδυναμεί με το ποσό του Φ.Π.Α. που αντιστοιχεί στην Προκαταβολή Αμοιβής Παραχώρησης, θα αναβάλλεται, κατά τη διακριτική ευχέρεια του Παραχωρησιούχου, έως ότου το εν λόγω ποσό ΦΠΑ πράγματι επιστραφεί από το Δημόσιο στον Παραχωρησιούχο, με την επιφύλαξη τυχόν εκχώρησης στον Παραχωρητή, ισόποσου πιστωτικού υπολοίπου ΦΠΑ δυνάμει του άρθρου 43,1.1. Ο Παραχωρησιούχος θα φέρει την πλήρη ευθύνη να επιδιώξει την επιστροφή οποιουδήποτε πιστωτικού υπολοίπου Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου τόκου υπερημερίας για τυχόν καθυστερήσεις στην εν λόγω επιστροφή Φ.Π.Α. δεόντως και εγκαίρως. Διευκρινίζεται ότι η εκχώρηση του πιστωτικού υπολοίπου Φ.Π.Α. δυνάμει του άρθρου 43.1.1 θα εκτείνεται επίσης στον τόκο υπερημερίας για τυχόν καθυστερήσεις στην εν λόγω επιστροφή Φ.Π.Α.

43.1.7 Όλες οι πληρωμές από το Δημόσιο αναφορικά με αποζημιώσεις οποιουδήποτε είδους δυνάμει των άρθρων 30 (Αποζημιώσεις), 33 (Καταγγελία από το Δημόσιο-Συνέπειες), 34 (Καταγγελία από τον Παραχωρησιούχο- Συνέπειες), 35 (Αποζημίωση λόγω Παρατεταμένης Ανωτέρας Βίας) και 41.3.1 θα πραγματοποιούνται σε

εκκαθαρισμένα κεφάλαια, ελεύθερα και απαλλαγμένα από μειώσεις λόγω τελών χαρτοσήμου ή χρεώσεων και αμοιβών τρίτων, εκτός από τις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται από τη νομοθεσία. Εάν ισχύει τέλος χαρτοσήμου, χρέωση ή αμοιβή τρίτου κατά τη στιγμή της πληρωμής, το ποσό της αποζημίωσης θα αυξηθεί κατά το ποσό του εν λόγω τέλους χαρτοσήμου, χρέωσης ή αμοιβής τρίτου.

43.1.8 Η Αμοιβή Παραχώρησης και η Εισφορά που είναι πληρωτέα από τον Παραχωρησιούχο στον Παραχωρητή και το Δημόσιο αντίστοιχα απαλλάσσονται φόρων και αφαιρούνται από τα έσοδα του οικονομικού έτους κατά το οποίο καταβλήθηκαν.

43.1.10 Προς αποφυγή αμφιβολιών, η συμφωνία του Παραχωρητή ή/και του Δημοσίου για συμψηφισμό οποιουδήποτε κόστους απαλλοτρίωσης με την απαίτησή του για οποιοδήποτε μέρος της Αμοιβής παραχώρησης σύμφωνα με το Άρθρο 14.1.8 δεν θα υπόκειται σε οποιοδήποτε φόρο, χαρτόσημο, τέλη τρίτων ή αμοιβή που τυχόν εφαρμόζεται κατά τη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας ή κατά τον συμψηφισμό».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις και τους όρους των Συμβάσεων Παραχώρησης που κυρώθηκαν με τον ν.4389/2016 ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου, εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

19. Κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 871 ΑΚ, συμβιβασμός είναι η σύμβαση με την οποία οι συμβαλλόμενοι διαλύουν με αμοιβαίες υποχωρήσεις μια φιλονικία τους ή μία αβεβαιότητα για κάποια έννομη σχέση.

20. Από τις διατάξεις των άρθρων 12, 13 παρ. 1α, 14, 15 παρ. 1^α του Κ.Ν.Τ.Χ, συνάγεται ότι κάθε σύμβαση, εφόσον καταρτίζεται εγγράφως, υπόκειται σε αναλογικό τέλος, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές . Από τον Κ.Ν.Τ.Χ. απορρέει η αρχή ότι σε τέλη χαρτοσήμου υπόκεινται τα έγγραφα για τη σύναψη συμβάσεων και όχι απλώς οι συνομολογούμενες συμβάσεις και η πραγματική βάση καταλογισμού τελών χαρτοσήμου ορισμένης σύμβασης, περιλαμβάνει αφενός μεν τα πραγματικά στοιχεία που συγκροτούν κατά νόμο την έννοια της υποκείμενης σε τέλη σύμβασης, αφετέρου δε τη διαπίστωση της ύπαρξης εγγράφου (βλ. 58/2014 Ολ. ΝΣΚ και την εκεί αναφερόμενη νομολογία). Εξάλλου, από τις διατάξεις του άρθρου 37 του Κώδικα

Νόμων περί Τελών Χαρτοσήμου σε συνδυασμό με το άρθρο όγδοο του β.δ. 6/7.6.1951 συνάγεται ότι επί συμβολαίων που συμβάλλεται το δημόσιο, το τέλος καταβάλλει το έτερο συμβαλλόμενο μέρος, και ότι επί συμβιβασμών μετά του Δημοσίου το τέλος χαρτοσήμου υπολογίζεται επί του ποσού του καταβαλλομένου εις τον συμβιβαστικώς ικανοποιούμενον ή επί της αξίας του εις αυτόν αναγνωριζομένου και μεταβιβαζομένου δικαιώματος.

21. Με την διάταξη του άρθρου 10 παρ.1 ν.3049/2002 καθιερώνονται ευρύτατες, αντικειμενικές, απαλλαγές από φόρους, τέλη, εισφορές, δικαιώματα τρίτων κ.λ.π. των συμβάσεων και πράξεων που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης σύμφωνα με το νόμο αυτόν και στις οποίες υπάγονται, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 2 παρ. 11 ν. 3986/2011 και οι σχετικές πράξεις και συμβάσεις που συνομολογούνται από το ΤΑ.Ι.ΠΕ.Δ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του ίδιου νόμου (βλ. 197/2017 ΝΣΚ Ολομ.).

22. Το ζήτημα που εν προκειμένω τίθεται είναι αν οι εξεταζόμενες συμβάσεις συμβιβασμού απαιτήσεων αποζημίωσης που πηγάζει από το άρθρο 6. 4 των Συμβάσεων Παραχώρησης, όπως τούτο προκύπτει από την απόφαση του Διαιτητικού Δικαστηρίου που αποτέλεσε τη βάση των προαναφερθέντων πρακτικών του ΝΣΚ περί συμβιβασμού, αλλά και από το έγγραφο ερώτημα της Διοίκησης στο οποίο αναφέρεται εκτενώς, καθώς και από το με αριθμό πρωτοκόλλου 124546ΕΜΠ/27.2.2024 έγγραφο αίτημα των εταιρειών «F. Α Ανώνυμη Εταιρεία» και «F. Β Ανώνυμη Εταιρεία» προς την ΑΑΔΕ, υπάγονται στο αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 παρ.1 ν.3049/2002.

23. Όπως προαναφέρθηκε, το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 10 ν.3049/2002 είναι ευρύτατο, η δε μνεία των πράξεων και συμβάσεων που συνομολογούνται σε εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης και καταλαμβάνονται απ' αυτό είναι ενδεικτική, περιλαμβάνονται, δε, σε κάθε περίπτωση, *«και πάσης φύσεως συμβάσεις και πράξεις προς πραγμάτωσή τους»* (βλ.197/2017 Ολ. ΝΣΚ).

Το κριτήριο για το αν μία σύμβαση συνομολογείται κατ' εφαρμογή και πραγμάτωση μιας διαδικασίας αποκρατικοποίησης, και εν προκειμένω των διαδικασιών που προβλέπονται από τις Συμβάσεις Παραχώρησης αεροδρομίων με ημερομηνία 14-12-2015, θα πρέπει καταρχήν να αναζητηθεί στις ίδιες τις Συμβάσεις Παραχώρησης, οι οποίες κέκτηνται μάλιστα τυπική ισχύ νόμου (βλ. 197/2017 Ολ. ΝΣΚ).

24. Με την υπ' αριθμ. 195/27.10.2011 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων (B' 250) μεταβιβάστηκε στο ΤΑΙΠΕΔ το προβλεπόμενο στην παράγραφο 8(γ) του άρθρου 22 του ν. 3913/2011 δικαίωμα παραχώρησης των δικαιωμάτων που αφορούν στη χρήση, διαχείριση, ανάπτυξη, επέκταση, συντήρηση και εκμετάλλευση ενός ή περισσότερων περιφερειακών αεροδρομίων στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των κινητών και ακινήτων που σχετίζονται με τη λειτουργία των αεροδρομίων καθώς και των χώρων εμπορικής ή άλλης χρήσης που βρίσκονται μέσα ή κοντά στα αεροδρόμια.

25. Στο πλαίσιο του Προγράμματος Ιδιωτικοποιήσεων το Ταμείο Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Ανώνυμη Εταιρεία (εφεξής ΤΑΙΠΕΔ ή ο Παραχωρητής) διεξήγαγε διαγωνιστική διαδικασία για την κατακύρωση παραχώρησης προς εκμετάλλευση και παροχή υπηρεσιών σε σχέση με τη λειτουργία και συντήρηση των Περιφερειακών Αεροδρομίων Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδας και Ιονίου, όπως επίσης και των Περιφερειακών Αεροδρομίων Αιγαίου κατόπιν της οποίας το Ελληνικό Δημόσιο, ο Παραχωρητής, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «F. A ANΩNYMH ETAIPEIA» μέτοχοι της τελευταίας «F.» και «S.», συνήψαν Σύμβαση Παραχώρησης για την «Αναβάθμιση, Συντήρηση, Διαχείριση και Λειτουργία περιφερειακών αεροδρομίων Κρήτης, Ηπειρωτικής Ελλάδας και Ιονίου» (Σύμβαση Παραχώρησης Α). Επίσης, το Ελληνικό Δημόσιο, ο Παραχωρητής, η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «F.» και οι μέτοχοι της τελευταίας «F.» και «S.» συνήψαν Σύμβαση Παραχώρησης για την «Αναβάθμιση, Συντήρηση, Διαχείριση και Λειτουργία περιφερειακών αεροδρομίων Αιγαίου» (Σύμβαση Παραχώρησης Β). Οι ως άνω Συμβάσεις Παραχώρησης Α και Β κυρώθηκαν με τον ν. 4389/2016 και τροποποιήθηκαν με τις από 24.3.2017 Συμβάσεις, που κυρώθηκαν με τον ν. 4478/2017 (άρθρα 84 και 85).

26. Το Ελληνικό Δημόσιο με τις πιο πάνω συμβάσεις απέβλεψε πρωτίστως στην εξυπηρέτηση δημοσιονομικών στόχων επιδιώκοντας με την συγκέντρωση δημοσίων εσόδων να ενισχυθεί αποφασιστικά η προσπάθεια διαχείρισεως του δημοσίου χρέους και αποκαταστάσεως της οικονομικής αξιοπιστίας της Ελληνικής Δημοκρατίας (βλ. 134/2018 ΝΣΚ).

27. Οι ανωτέρω συμβάσεις έχουν ως υπερέχον αντικείμενο αυτό της παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας, ήτοι του δικαιώματος για τη χρηματοδότηση, αναβάθμιση, συντήρηση, διαχείριση και λειτουργία των Περιφερειακών Αεροδρομίων,

συμπεριλαμβανομένου του αποκλειστικού δικαιώματος εκμετάλλευσης των Δραστηριοτήτων Παραχώρησης στα Περιφερειακά Αεροδρόμια, η παραχώρηση δε περιλαμβάνει και άλλα δικαιώματα, μεταξύ των οποίων α) το αποκλειστικό δικαίωμα επιβολής και είσπραξης των Αερολιμενικών Τελών από τους Χρήστες για ίδιο λογαριασμό, με την επιφύλαξη των διατάξεων της εν λόγω Σύμβασης Παραχώρησης και των δικαιωμάτων των Κατόχων Δικαιωμάτων Αεροδρομίου, β) το δικαίωμα εμπορικής εκμετάλλευσης των Υπηρεσιών Αεροδρομίου σε κάθε Περιοχή Παραχώρησης σε κάθε Περιφερειακό Αεροδρόμιο και γ) την άσκηση κάθε άλλης δραστηριότητας ή επιχειρηματικής δραστηριότητας που παραθέτει ο Παραχωρησιούχος στο Επιχειρηματικό Σχέδιο του ή που κοινοποιεί στον Παραχωρητή για την αύξηση των εσόδων από τα Περιφερειακά Αεροδρόμια (άρθρο 4.1 Σ.Π., βλ. 134/2018 ΝΣΚ).

28. Με τις συμβάσεις αυτές οι πιο πάνω νέοι φορείς διαχείρισης των κρατικών αεροδρομίων, ως ιδιώτες επενδυτές διαδέχονται την ΥΠΑ και το Ελληνικό Δημόσιο γενικότερα στη διοίκηση, διαχείριση, λειτουργία, ανάπτυξη, επέκταση, συντήρηση και εκμετάλλευση έργων δημόσιας υποδομής για όλο το διάστημα διάρκειας της παραχώρησης (βλ.1985/2016 Ολ. ΣΤΕ σκ. 14, 134/2018 ΝΣΚ σκ.23).

29. Στις προαναφερθείσες Συμβάσεις Παραχώρησης (άρθρο 6.4) προβλέπεται η υποχρέωση του Δημοσίου να καταβάλει προς τον Παραχωρησιούχο αποζημίωση για ζημίες οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν στις Περιοχές Παραχώρησης και στα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία, κατά το χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει από την ημερομηνία του Διαγωνισμού Παραχώρησης μέχρι την ημερομηνία Έναρξης της Περιόδου Παραχώρησης.

30. Σύμφωνα με το άρθρο 6.2.1, η Ημερομηνία Έναρξης Παραχώρησης υπόκειται στην πλήρωση αιρέσεων που πρέπει να πληρωθούν από το Δημόσιο και τον Παραχωρησιούχο αντίστοιχα, σε περίπτωση δε που κάποιο μέρος δεν έχει εκπληρώσει τις αιρέσεις που το βαρύνουν και παρατίθενται στο Άρθρο 6.2.1, εντός της προθεσμίας που ορίζεται σε αυτό, η Σύμβαση θα καταγγελθεί δυνάμει του νόμου και θα παύσει να είναι δεσμευτική (6.4.2). Μεταξύ των αιρέσεων που βαρύνουν το Δημόσιο είναι [(6.2.1.(α) (ν)], ότι θα παραδοθούν από αυτό στον Παραχωρησιούχο οι Περιοχές Παραχώρησης σύμφωνα με το Άρθρο 14.1 (Παράδοση των Περιοχών Παραχώρησης), υπό τον όρο της προηγούμενης πλήρωσης από τον Παραχωρησιούχο των Προϋποθέσεων που καθορίζονται στο άρθρο 6.2,1 (β) (ii),

(iii), (iv), (vi), (vii), (x), (xi), (xii), (xiii), (xiv) και (xv). Σύμφωνα με το άρθρο 14.1.1, το Δημόσιο θα παραδίδει στον Παραχωρησιούχο, με τον τρόπο και κατά τον χρόνο που ορίζονται στο Άρθρο αυτό, την Ακώλυτη χρήση των Περιοχών Παραχώρησης και τα σχετικά Δικαιώματα διέλευσης από και προς αυτές. Σύμφωνα με το άρθρο 6.2.2, η ημερομηνία κατά την οποία τα Μέρη διαπιστώνουν και επιβεβαιώνουν εγγράφως, ότι καθένας από τους παραπάνω όρους έχει εκπληρωθεί, θα συνιστά την Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι υποχρέωση του Δημοσίου προκειμένου να καταστεί δυνατή η Ημερομηνία Εναρξης Παραχώρησης και κατ'επέκταση να ξεκινήσει η Περίοδος Παραχώρησης (6.5), είναι η παραχώρηση των Περιοχών παραχώρησης κατά ακώλυτη χρήση (6.2.1 (v) σε συνδυασμό με 14.1) (σημειώνεται ότι η διάταξη δεν περιλαμβάνει τα «Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία»).

31. Δηλαδή ενώ για την μη παράδοση των Περιοχών Παραχώρησης κατά ακώλυτη χρήση στον Παραχωρησιούχο, με τον τρόπο και κατά τον χρόνο που ορίζονται στο Άρθρο 14, η προβλεπόμενη συνέπεια είναι η καταγγελία της Σύμβασης βάσει νόμου και η μη δεσμευτικότητά της, (άρθρο 6.2.4), η προβλεπόμενη συνέπεια για τυχόν ζημίες στις Περιοχές Παραχώρησης και στα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία που συνέβησαν από την ημερομηνία του Διαγωνισμού παραχώρησης μέχρι την ημερομηνία Εναρξης της Περιόδου Παραχώρησης είναι αποκλειστικά και μόνο η αξίωση προς αποζημίωση αυτών (άρθρο 6.4), προκειμένου να γίνει η αποκατάστασή τους.

32. Από την θεώρηση των συμβάσεων παραχώρησης στο σύνολο τους, σε συνδυασμό με τα προαναφερόμενα, καθώς και από το γεγονός ότι η συμβατική πρόβλεψη για την αποζημίωση για ζημίες οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν στις Περιοχές Παραχώρησης και στα Μεταβιβασθέντα Περιουσιακά Στοιχεία, κατά το χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει από την ημερομηνία του Διαγωνισμού Παραχώρησης μέχρι την ημερομηνία Έναρξης της Περιόδου Παραχώρησης, δεν εντάσσεται στο άρθρο 4.1 που περιλαμβάνει το αντικείμενο των συμβάσεων, προκύπτει ότι η αποζημίωση του άρθρου 6.4 αποτελεί συμβατικό όρο που αφορά την περαιτέρω εξέλιξη των συμβάσεων, ήτοι την διαχείριση- λειτουργία των εν λόγω Συμβάσεων Παραχώρησης και τις μεταξύ των μερών σχέσεις και όχι την συνολολόγηση αυτών καθεαυτών των συμβάσεων.

Περαιτέρω, ο συμβιβασμός απαιτήσεων εκ του άρθρου 6.4, αλλά και γενικά ο συμβιβασμός απαιτήσεων δεν προβλέπεται ούτε ρυθμίζεται στις Συμβάσεις

Παραχώρησης.

Συνεπώς οι συμβάσεις συμβιβασμού των ως άνω απαιτήσεων αποζημίωσης εκ του άρθρου 6.4 ης Σύμβασης Παραχώρησης δεν αποτελούν σύμβαση ή πράξη που συνομολογήθηκε κατ' εφαρμογή και πραγμάτωση διαδικασίας αποκρατικοποίησης.

33. Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη στις Συμβάσεις Παραχώρησης για εξαίρεση από το χαρτόσημο της αποζημίωσης του άρθρου 6.4 αυτών. Εξάλλου, η αποζημίωση αυτή δεν συγκαταλέγεται στις αποζημιώσεις για τις οποίες το άρθρο 43.1.7 ορίζει ότι δεν οφείλεται φόρος ή χαρτόσημο. Στο άρθρο 43.1.10 ορίζεται ότι «προς αποφυγή αμφιβολιών» συμφωνία για συμψηφισμό κόστους απαλλοτρίωσης με απαίτηση Αμοιβής Παραχώρησης δεν θα υπόκειται σε οποιαδήποτε φόρο, χαρτόσημο κλπ. Αν ήταν στη βούληση των συμβαλλομένων μερών η ατέλεια της αποζημίωσης του άρθρου 6 ή/και των συμβιβασμών εν γένει, θα το είχαν προβλέψει ρητώς, όπως έκαναν για άλλες αποζημιώσεις.

Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη και της αρχής του φορολογικού δικαίου ότι οι εξαιρέσεις από τον φόρο ερμηνεύονται στενά, οι ανωτέρω απαλλακτικές του χαρτοσήμου όροι της Σύμβασης Παραχώρησης δεν μπορούν να εφαρμοσθούν αναλογικά για την περίπτωση της αποζημίωσης του άρθρου 6.4 και τον συμβιβασμό απαιτήσεων που πηγάζουν από αυτή.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αποζημίωση του άρθρου 6.4 της Σύμβασης Παραχώρησης για την οποία συμφωνήθηκε συμβιβασμός δεν αποτελεί σύμβαση ή πράξη που συνομολογείται κατ'εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης, ούτε σύμβαση ή πράξη προς πραγμάτωσή τους και, περαιτέρω, δεν υπάρχει συμβατική συμφωνία περί ατέλειας αυτής ή του συμβιβασμού απαιτήσεων που πηγάζουν από αυτή.

34. Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι οι συμβάσεις συμβιβασμού περί των οποίων τα 444/2023 και 445/2023 πρακτικά του ΝΣΚ που συνδέονται με την ως άνω απαίτηση αποζημίωσης εκ του άρθρου 6.4 της Σύμβασης Παραχώρησης, δεν αποτελούν σύμβαση ή πράξη που συνομολογείται κατ'εφαρμογή και πραγμάτωση διαδικασίας αποκρατικοποίησης και, επομένως, δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 10 παρ.1 ν.3049/2002 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 11 και 5 παρ. 1 του ν. 3986/2011.

Απάντηση

35. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

i) Ο συμβιβασμός μεταξύ της εταιρείας F. Α και του Ελληνικού Δημοσίου της καταβαλλομένης αποζημίωσης, ποσού ύψους 5.473.649.52€, περί του οποίου εκδόθηκε το με αριθμό 444/2023 πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, δεν συνομολογήθηκε κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης και επομένως δεν απαλλάσσεται του τέλους χαρτοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3049/2002.

ii) Ο συμβιβασμός μεταξύ της εταιρείας F. Β, και του Ελληνικού Δημοσίου της καταβαλλομένης αποζημίωσης, ποσού ύψους 10.194.427,30€ περί του οποίου εκδόθηκε το με αριθμό 445/2023 πρακτικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, δεν συνομολογήθηκε κατ' εφαρμογή διαδικασιών αποκρατικοποίησης ή εξυγίανσης και επομένως δεν απαλλάσσεται του τέλους χαρτοσήμου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3049/2002.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 25-6-2024

Η Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Δήμητρα Κεφάλια

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Αικατερίνη Χουρμούζη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.